

POSLOVNA
POLITIKA
EKO SKLADA
2021-2025

EKO SKLAD

SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

Ljubljana, oktober 2021

Osnovni podatki o Eko skladu, Slovenskem okoljskem javnem skladu

Skrajšano ime:	Eko sklad, j.s.
Ime v angleščini:	Eco Fund, Slovenian Environmental Public Fund
Spletna stran:	www.ekosklad.si
Bilančna vsota na dan 31.12.2020	334 mio EUR
Matična številka:	5854067000
Šifra uporabnika:	96032
Šifra glavne dejavnosti:	84.110 – Splošna dejavnost javne uprave
Davčna številka:	10677798
TRR namenskega premoženja:	011006270960308

Splošni okvir delovanja Eko sklada

Leto prve ustanovitve in zakonska podlaga:	1994, Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93)
Preoblikovanje v javni finančni sklad:	2001, Zakon o javnih skladih (Uradni list RS, št. 22/00)
Preoblikovanje in širitev dejavnosti:	2005, Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04)
Ekološki sklad Republike Slovenije, javni sklad:	Ustanovitveni akt (Uradni list RS, št. 85/04 in 55/06)
Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad:	Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20; v nadaljnjem besedilu: ZVO-1)Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15,30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE) Zakon o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20; v nadaljnjem besedilu: ZURE) Zakon o javnih skladih (Uradni list RS, št. 77/08, 8/10 – ZSKZ-B in 61/20 – ZDLGPE) Akt o ustanovitvi Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada (Ustanovitveni akt Eko sklada) (Uradni list RS, št. 112/09, 1/12, 98/12 in 20/13)
Ključne dejavnosti (ZVO-1):	Spodbujanje naložb v infrastrukturo varstva okolja državnega in lokalnega pomena Spodbujanje naložb v izrabo obnovljivih virov energije Spodbujanje ukrepov učinkovite rabe energije Spodbujanje naložb s področja razvoja ali uporabe okoljskih tehnologij, ki preprečujejo, odpravljajo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja Spodbujanje različnih oblik izobraževanja in ozaveščanja javnosti Druge dejavnosti in naloge s področja varstva okolja, ki so določene v ustanovitvenem aktu Eko sklada
Akt, ki ureja razmerja Eko sklada do uporabnikov njegovih storitev:	Splošni pogoji poslovanja Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada z dne 7. 5. 2019 (https://www.ekosklad.si/informacije/predpisi/predpisi/splosni-pogoji-poslovanja)

Organi Eko sklada

Direktorica:	mag. Mojca Vendramin
Nadzorni svet:	Aleksander Zupančič, predsednik - Ministrstvo za okolje in prostor mag. Erik Potočar, namestnik predsednika - Ministrstvo za infrastrukturo Ervina Jarc, članica - Ministrstvo za finance Vesna Ugrinovski, članica - Ministrstvo za okolje in prostor

Kazalo vsebine

1. Uvod	7
2. Ključne pravne in strokovne podlage za dejavnost Eko sklada.....	8
3. Ključni strateški cilji	15
4. Obseg, vrsta, struktura, ciljne skupine prejemnikov spodbud in merljivi kazalci rezultatov spodbud	16
4.1 Obseg, vrsta, struktura in ciljne skupine prejemnikov.....	16
4.1.1 Ugodno kreditiranje	16
4.1.2 Nepovratna sredstva	17
4.1.3 Razvoj inštrumentov Eko sklada	19
4.2 Merljivi kazalniki rezultatov	20
5. Viri financiranja in finančno poslovanje Eko sklada	23
5.1 Finančno poslovanje.....	23
5.2 Viri financiranja	24
6. Digitalizacija poslovanja	26
7. Zaključek.....	28

Povzetek

Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad (v nadaljnjem besedilu: Eko sklad), je največja javna finančna institucija, ustanovljena z namenom spodbujanja okoljskih naložb v Republiki Sloveniji. Ustanoviteljica in lastnica Eko sklada je Republika Slovenija, ki z njegovo pomočjo zasleduje del zastavljenih ciljev na področju okolja.

Temeljna poslovna dejavnost Eko sklada je spodbujanje varstva okolja in okoljskih naložb z merljivimi okoljskimi učinki, predvsem preko instrumentov ugodnega kreditiranja in nepovratnih sredstev ter kombiniranih finančnih instrumentov, ki se dodeljujejo na podlagi javnih pozivov in razpisov. Eko sklad izvaja tudi druge podporne aktivnosti in sicer koordinira mrežo energetske pisarn, ki nudijo brezplačno energetske svetovanje za občane (ENSVET) ter izvaja javne razpise za promocijo ter informiranje javnosti o varstvu okolja. Ukrepi, spodbujeni z instrumenti Eko sklada, imajo poleg okoljskih učinkov številne multiplikativne učinke na gospodarstvo in družbo.

Poslovna politika Eko sklada 2021-2025 predstavlja ključne strateške usmeritve delovanja sklada v tem obdobju. Skladno z Zakonom o javnih skladih vsebuje tudi prikaz predvideno razpisanih sredstev za posamezne ukrepe in prejemnike spodbud v predmetnem obdobju, kar je lahko v pomoč potencialnim investitorjem pri srednjeročnem načrtovanju oz. odločanju za posamezne naložbe, ki jih spodbuja Eko sklad.

1. Uvod

Eko sklad je največja javna finančna institucija, ustanovljena z namenom spodbujanja okoljskih naložb v Republiki Sloveniji. Ustanoviteljica Eko sklada je Republika Slovenija, ki s pomočjo Eko sklada zasleduje del zastavljenih ciljev na področju okolja. Temeljna poslovna dejavnost Eko sklada je spodbujanje varstva okolja in okoljskih naložb z merljivimi učinki, predvsem preko finančnih instrumentov ugodnega kreditiranja in nepovratnih sredstev, pa tudi skozi aktivnosti, vezane na organiziranje brezplačnega energetske svetovanja v okviru mreže ENSVET ter informiranje in ozaveščanje javnosti o varstvu okolja. V zadnjih 10 letih je Eko sklad omogočil sofinanciranje skoraj 137.000 okoljskih naložb z nepovratnimi sredstvi v višini 393 mio EUR in dodelil 14.353 kreditov v višini 327 mio EUR. Učinek kreditiranih in z nepovratnimi sredstvi spodbujenih naložb v zadnjih 10 letih je zmanjšanje izpustov ekvivalenta CO₂ za dobrih 700 tisoč ton in okrog 2 tisoč GWh prihranjene energije.

Ta dokument predstavlja poslovno politiko Eko sklada za obdobje 2021-2025. V 23. členu Zakona o javnih skladih (Uradni list RS, št. 77/08 in nasl; v nadaljnjem besedilu: ZJS-1) je določeno, da javni sklad posluje skladno s poslovno politiko za srednjeročno obdobje, ki jo na predlog direktorja in na podlagi mnenja nadzornega sveta sprejme ustanovitelj. Poslovna politika javnega sklada mora vsebovati najmanj **osnovne smernice glede ciljnih skupin prejemnikov spodbud, skupnega obsega spodbud v naslednjih poslovnih letih, merljivih kazalcev rezultatov delovanja sklada ter vrednosti in strukture naložb javnega sklada**. Eko sklad kot izvajalec politike, ki jo oblikujeta ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, in ministrstvo, pristojno za energijo in promet v okviru varstva okolja, pri pripravi poslovne politike upošteva usmeritve obeh omenjenih ministrstev in strateških dokumentov. Glede na navedeno ta dokument najprej povzema ključne pravne in strokovne podlage za izvajanje dejavnosti Eko sklada, čemur sledi predstavitev ključnih strateških ciljev za navedeno obdobje. V nadaljevanju so skladno z zahtevami ZJS-1 in drugimi pravnimi ter strokovnimi podlagami, usmeritvami in okoljskimi cilji predstavljene ciljne skupine prejemnikov spodbud, vrsta, obseg in struktura spodbud sklada za obdobje 2021-2025, prav tako pa tudi merljivi kazalci rezultatov delovanja Eko sklada. Ta del je lahko v pomoč potencialnim investitorjem pri srednjeročnem načrtovanju oz. odločanju za posamezne naložbe, ki jih spodbuja Eko sklad. Sledijo ključne smernice glede finančnih virov in finančnega poslovanja Eko sklada v predmetnem obdobju.

Poslovna politika tako predstavlja ključne strateške usmeritve delovanja Eko sklada za obdobje 2021-2025. Njena letna realizacija oz. operacionalizacija se izvaja skladno s sprejetim letnim poslovnim in finančnim načrtom Eko sklada, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije. O rezultatih doseganja letnih ciljev poslovanja Eko sklad poroča pristojnim ministrstvom in v rednih letnih poročilih, ki se objavijo tudi na spletni strani Eko sklada.

2. Ključne pravne in strokovne podlage za dejavnost Eko sklada

Podlaga	Povzetek pomena za delovanje oz. naloge Eko sklada
Zakon o varstvu okolja ((Uradni list RS, št. 39/06 in nasl.; v nadaljnjem besedilu: ZVO-1)	celovito opredeljuje namene in instrumente spodbujanja naložb v varstvo okolja, ki jih Eko sklad lahko uporablja, vrste postopkov in osnovna načela dodeljevanja spodbud
Zakon o javnih skladih (Uradni list RS, št. 77/08 in nasl.; v nadaljnjem besedilu: ZJS-1)	ureja delovanje javnega sklada, podrobno predpisuje način poslovanja javnega sklada, upravljanje s sredstvi ter njegovim premoženjem in je podlaga za sedanjo organiziranost Eko sklada kot javnega sklada
Akt o ustanovitvi Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada (Uradni list RS, št. 112/09, 1/12, 98/12 in 20/13)	opredeljuje temeljne okvire delovanja Eko sklada
Splošni pogoji poslovanja Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada (https://www.ekosklad.si/informacije/zakonodaja-in-pravilniki/pravilniki/splosni-pogoji-poslovanja)	urejajo razmerja Eko sklada do uporabnikov njegovih storitev in opredeljujejo merila in postopke za dodeljevanje sredstev
Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1)	Eko sklad je pooblaščen za finančno upravljanje sredstev, pridobljenih iz plačila za sanacijo posledic rudarskih del
Zakon o učinkoviti rabi energije (Uradni list RS, št. 158/20 in nasl.; v nadaljnjem besedilu: ZURE)	nabor nalog Eko sklada na področju URE in zagotovitev finančnih virov za njihovo izvajanje, obveznost upoštevanja socialnega vidika za ublažitev energetske revščine pri določitvi ukrepov za spodbujanje URE, odgovornost za energetske svetovanje
Uredba o zagotavljanju prihrankov energije (Uradni list RS, št. 96/14 in nasl.)	podrobnejše določbe o nalogah iz ZURE, vsebuje tudi višino prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti za izvajanje programa Eko sklada
Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije (Uradni list RS, št. 67/15 in nasl.)	metodologija za izračun prihrankov energije za financirane ukrepe URE
Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11.	Ohranja z Direktivo o energetske učinkovitosti (2012/27/EU) zastavljene cilje za leto 2020 in postavlja dolgoročne cilje za leto 2030. Kot alternativni ukrep za doseganje obveznosti v okviru

<p>decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (UL L 328, 21.12.2018) (v nadaljnjem besedilu: EED2)</p>	<p>7. člena EED je v skladu z AN URE določeno zbiranje sredstev za spodbujanje izvajanja ukrepov URE v okviru programov Eko sklada. Pomembno vlogo v prenovljeni direktivi EED2 ima blaženje posledic energetske revščine. Države članice pri oblikovanju ukrepov politike za izpolnitev svojih obveznosti glede doseganja prihranka energije, v skladu z merili, ki jih same določijo, in ob upoštevanju svojih obstoječih praks na tem področju upoštevajo potrebo po ublažitvi energetske revščine, tako da zahtevajo, kolikor je to ustrezno, da se pri izvajanju dela ukrepov za energetske učinkovitost v okviru nacionalnih sistemov obveznosti energetske učinkovitosti, alternativnih ukrepov politike ali programov ali ukrepov, ki se financirajo iz nacionalnega sklada za energetske učinkovitost, da prednost ranljivim gospodinjstvom, vključno z energetsko revnimi, in, če je to ustrezno, tistim v socialnih stanovanjih.</p>
<p>Dolgoročna strategija energetske prenove stavb do leta 2050 (v nadaljnjem besedilu: DSEPS 2050)</p>	<p>Eko sklad je v DSEPS 2050 prepoznan kot eden glavnih udeležencev pri energetske prenovi v stanovanjskem sektorju. Predvideno je nadaljevanje politike s spodbudami Eko sklada, hkrati pa tudi, da bodo v prihodnje le-te bolj usmerjene in da bo z višino spodbud bolj spodbujena celovita energetska prenova stavb (najvišje stopnje sofinanciranja bo deležen ukrep celovite energetske prenove stavb, najnižje pa izvedba posamičnega ukrepa). Subvencije morajo biti vezane tudi na preverjanje kakovosti izvedbe. Preučeni bodo tudi instrumenti za spodbujanje prenove sosesk. V prihodnjih desetih letih bo moral Eko sklad še bolj usmeriti delovanje v spodbujanje celovitih prenov in prenov v sNES. Nujno bo preoblikovanje pozivov, obsegov in pogojev spodbud za ugodnejše pogoje za celovite in energetske prenovne sNES. Predvideno je izvajanje pilotnih pozivov ter novih finančnih instrumentov za financiranje obnove stanovanjskih stavb (on-bill financiranje, kreditiranje v breme rezervnega sklada v povezavi s prilagoditvami pravnih podlag itd.). Eko sklad naj bi sodeloval tudi s projektno pisarno, ustanovljeno za zagotovitev večjega obsega izvajanja energetske prenov večstanovanjskih stavb, ter drugimi deležniki (ustanovitev projektne pisarne je predvidena za leto 2022). Za zagotovitev večjega obsega izvajanja energetske prenov večstanovanjskih stavb bo potrebno usklajeno delovanje med (a) ustanoviteljem projektne pisarne,</p>

	<p>(b) Eko skladom, ki prilagodi javni poziv za celovito prenovo večstanovanjskih stavb po modelu energetskega pogodbeništvu in ki s pilotnimi projekti preskuša nove modele finančnih instrumentov in modele energetskega pogodbeništvu v večstanovanjskih stavbah, (c) ponudniki energetskih storitev, ki svoje energetske storitve razširijo tudi v projekte energetske prenove stanovanjskih stavb, in (c) upravniki stavb. Usklajeno vzpostavljanje projektne pisarne bo omogočilo pripravo in izvedbo hkratne izvedbe večjega števila projektov. Prav tako je predvideno intenzivno delo Eko sklada na področju zmanjševanja energetske revščine, tudi s kohezijskimi sredstvi, pri čemer bo koordinator MZI, in povezovanje med relevantnimi deležniki na področju energetske revščine.</p> <p>Viri Eko sklada, ki izhajajo iz Sklada za podnebne spremembe in prispevka za energetske učinkovitost, ne zagotavljajo obsega sredstev za doseganje predvidenega obsega prenov DSEPS. Prav tako izvedba DSEPS zahteva velik premik glede razvoja energetskih storitev in pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije na področju stavb, ki jih izvajajo dobavitelji energije. Zato je v DSEPS 2050 predvideno, da se s predpisom zviša višina obveznega doseganja prihrankov energije v skladu s 7. členom prenovljene Direktive o energetski učinkovitosti. Vzporedno se s protokolom o delitvi prihrankov uredi delitev doseženih prihrankov med Eko skladom in dobavitelji energije za projekte energetskih prenov stavb, kjer je bila izvedba energetske prenove hkratio financirana s pogodbenim zagotavljanjem prihrankov s strani dobaviteljev energije in s sredstvi Eko sklada.</p>
<p>Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: NEPN)</p>	<p>Za obdobje 2021–2030 zahtevani letni prihranek energije 458,7 GWh, kumulativno v celotnem obdobju pa 25.230 GWh. Obveznost bo še naprej razdeljena na shemo obveznega doseganja prihrankov končne energije za zavezance in alternativni ukrep, ki pa bo poleg izvajanja programov Eko sklada vključeval tudi postopen dvig prispevka za učinkovito rabo energije in druge davčne mehanizmi. Vloga Eko sklada se bo glede na zastavljene cilje in predvidene ukrepe v NEPN še bistveno okrepila, saj se bo povečal tako nabor ukrepov kot tudi obseg sredstev za podpore.</p>

Eko sklad nadaljuje in okrepi že zastavljene aktivnosti, in da v največji meri podpre projekte in tehnologije, ki so ključni za doseganje zastavljenih energetske in okoljske ciljeve, vendar za širšo implementacijo še vedno potrebujejo finančne spodbude.

Za zagotavljanje sredstev za alternativni ukrep je v skladu z NEPN predvideno postopno povečanje prispevka URE in s tem zbranih sredstev (iz okrog 40 mio EUR letno na dobrih 70 mio EUR letno do leta 2030). Predvideno je tudi povečanje sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021-2030, kjer je predvidena aktivna vloga Eko sklada.

Ključni izzivi za izvajanje programov Eko sklada:

- Razvoj novih storitev (npr. spodbujanje in zagotavljanje pomoči po načelu vse na enem mestu, spodbude za pripravo projektov, demonstracijski projekti, instrumenti fiskalni spodbud itd.).
- Usmerjanje ukrepov v smeri doseganja skupnih nacionalnih ciljev (npr. ciljni delež OVE), za gospodarstvo vzpostaviti sistem, da bodo spodbude res ciljno namenjene samo ukrepom URE in izrabe OVE.
- Preprečevanje dvojnega štetja prihrankov. Z ZURE naj bi bilo zagotovljeno, da ne bo prihajalo do dvojnega štetja prihrankov v okviru 7. člena EED; poskrbeti je treba, da ne bi prihajalo do dvojnega štetja s spodbudami iz drugih virov (npr. kohezijska sredstva).
- Zbiranje podatkov. S širjenjem spodbud Eko sklada na druge ciljne skupine doseženi učinki niso razpoložljivi ločeno po sektorjih, npr. za industrijo in zasebni storitveni sektor, kar bi bilo vsekakor potrebno zaradi spremljanja izvajanja ukrepov in njihove nadgradnje ter doseganja ciljev na področjih energetske učinkovitosti, izrabe OVE in zmanjšanja emisij TGP za posamezne sektorje.
- Preverjanje podatkov in izboljšanje njihove kakovosti. Za projekte, zlasti v gospodarstvu, kjer gre lahko tudi za specifične procesne projekte in so doseženi prihranki določeni na podlagi projektne dokumentacije, je za preprečitev zlorab pomembno vzpostaviti primeren nadzor, ki vključuje tako preverjanje dejanske izvedbe projekta, kot tudi poročanih prihrankov. Zaradi

zasledovanja doseganja ciljev na področjih energetske učinkovitosti, izrabe OVE in zmanjšanja emisij TGP je treba pri vseh ciljnih skupinah poleg preverjanja podatkov o doseženih prihrankih zagotoviti tudi preverjanje podatkov o doseženem zmanjšanju emisij TGP in povečanju proizvodnje energije iz OVE.

- Izračun prihrankov. Trenutno veljaven Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije je bil pripravljen leta 2017 in le nekoliko spremenjen v letu 2021. Nekatere metode za izračun prihrankov pa se niso spremenile že vse od leta 2010. Zaradi napredka tehnologij, dodatnosti itd., bi bilo treba metode celostno posodobiti, potem pa zagotoviti njihovo sprotno prenovu, s katero bi se odpravljalo nepravilnosti, ki bi lahko povzročile npr. nerealno visoke prihranke itd.

NEPN vsebuje tudi sektorske cilje na področju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v prometu ter spodbuja prehod na nizkoemisijski promet. Eko skladu nalaga (so)odgovornost za izvedbo naslednjih ukrepov:

- celostno prometno načrtovanje na lokalni in regionalni ravni z regionalno ravnjo upravljanja mobilnosti;
- finančne spodbude za infrastrukturo za alternativna goriva in e-mobilnost (intenzivno izvajati ukrepe Akcijskega programa za alternativna goriva v prometu, izvesti demonstracijski projekt oziroma več projektov za postavitve polnilne infrastrukture za stanovalce večstanovanjskih stavb, pripraviti in sprejeti predpis za umeščanje e-polnilnic v strnjene stanovanjske soseske ter večje stanovanjske bloke in stolpnice, poenotiti priključne standarde in razvoj naprednih storitev polnjenja, usmerjanje investitorjev v hitro polnilno infrastrukturo na lokacije, kjer večja vlaganja v omrežja niso potrebna (mapiranje možnih lokacij za hitre polnilnice);
- finančne spodbude za vozila z nizkimi emisijami CO₂ (intenzivno izvajati in prilagajati instrumente razmeram na trgu: postopno letno zniževati spodbude za vozila (2020–2025), dodatne spodbude ob odjavi starega vozila iz prometa, spodbude elektrifikaciji voznega parka v mestih (JPP – avtobusi, taksiji), spodbude za aktivno trajnostno mobilnost);
- spodbujanje izgradnje kolesarske infrastrukture (prednostno za dnevno mobilnost v mestih in na poti do mest).

<p>Strategija na področju razvoja trga za vzpostavitev ustrezne infrastrukture v zvezi z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju v Republiki Sloveniji</p>	<p>Strategija predvideva, da se bodo subvencije za nakup vozil na električni pogon ohranile do velikoserijske proizvodnje ter uskladitve cen in lastnosti glede dosega in uporabe z vozili na klasični pogon. Predvideno je, da se poenostavijo postopki za dodelitev subvencij in se uredi subvencioniranje testnih vozil. Subvencije se bodo s padanjem cen vozil na električni pogon postopno zmanjševale. Zagotavljale so bodo spodbude za zamenjavo vozil javnega prevoza EURO IV ali manj z vozili na alternativna goriva predvsem v krajih s slabšo kakovostjo zraka. Finančne spodbude, ki se predvidevajo za vozila na električni pogon se zagotovijo tudi za vozila na vodik.</p>
<p>Akcijski program za alternativna goriva v prometu</p>	<p>Za spodbujanje prehoda na vozila z električnim pogonom so predvideni naslednji ukrepi:</p> <p>E1: sofinanciranje nakupa vozil na električni pogon. Ohrani se sedanji model sofinanciranja, ki ga izvaja Eko sklad v skladu z letnim finančno-poslovnim načrtom.</p> <p>E2: kreditiranje okoljskih naložb, ki omogoča tudi kreditiranje nakupa vozil na električni pogon. Ukrep izvaja Eko sklad v skladu z letnim poslovno-finančnim načrtom.</p> <p>E3: poenostavitev administrativnih postopkov za pridobitev subvencij.</p> <p>E5: sofinanciranje nakupa avtobusov na električni pogon. Ukrep predvideva program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2019 in bo predlagan tudi za naslednja leta.</p> <p>E8: vključitev vozil na električni pogon v skupna javna naročila.</p>
<p>Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (ReNPVO20–30)</p>	<p>Strateški dokument, katerega temeljno izhodišče je, da sta ohranjena narava in kakovostno okolje vrednoti slovenske družbe. Predstavlja podlago za dodeljevanje kreditov Eko sklada za okoljske naložbe. Določa, da so vir sredstev za ukrepe varstva okolja, predvidene s tem programom, med drugim tudi sredstva Eko sklada in Sklada za podnebne spremembe.</p>
<p>Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ)</p>	<p>Operativni program OPNOZ določa ukrepe za izpolnitev obveznosti zmanjšanja antropogenih emisij žveplovega dioksida (SO₂), dušikovih oksidov (NO_x), nemetanskih hlapnih organskih spojin (NMVOC), amoniaka (NH₃) in drobnih delcev (PM_{2,5}), ki so določene v Direktivi (EU) 2016/2284</p>

	<p>Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (v nadaljnjem besedilu: Direktiva NEC). V skladu z določbo v Direktivi NEC je pri določitvi ukrepov za izpolnitev nacionalnih obveznosti zmanjšanja emisij drobnih delcev PM_{2,5} dana prednost ukrepom za zmanjšanje emisij črnega ogljika, kar prispeva tudi k blažitvi podnebnih sprememb. OPNOZ določa, da so vir sredstev za ukrepe varstva okolja, predvidene s tem programom, med drugim tudi sredstva Eko sklada in Sklada za podnebne spremembe.</p>
<p>Sklad za podnebne spremembe</p>	<p>Sredstva Sklada za podnebne spremembe so del proračuna Republike Slovenije, ki imajo namen prispevati k blaženju (tj. zmanjševanju emisij toplogrednih plinov) podnebnih sprememb in prilagajanju nanje (na vplive podnebnih sprememb). Eko sklad za račun Ministrstva za okolje in prostor v skladu z vsakokratnim Odlokom o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe izvaja dodeljevanje nepovratnih sredstev za okoljske naložbe z namenom spodbujanja ukrepov URE in OVE ter ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka na t.i. degradiranih območjih, t.j. območjih, ki so zaradi prekomerne onesnaženosti zraka s PM₁₀ uvrščena v razred največje obremenjenosti, za katera so sprejeti Odloki o načrtih za kakovost zraka.</p>

3. Ključni strateški cilji

S svojo dejavnostjo bo Eko sklad zasledoval naslednje ključne strateške cilje:

1. dosegati merljive cilje na področju učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije, ki jih za Eko sklad predvidevajo zakonodaja in druge s strani države sprejete podlage, v katerih Eko sklad predstavlja enega izmed ključnih deležnikov v prizadevanjih države na poti v krožno gospodarstvo in trajnostno družbo;
2. zagotoviti visoko raven učinkovitosti finančnih instrumentov Eko sklada, kamor sodi predvsem:
 - prilagajanje spodbud na način, da bo izvedenih dovolj naložb in ustrezna struktura naložb za doseganje s strani države zahtevanih merljivih ciljev;
 - zagotavljanje možnosti hkratnega koriščenja nepovratnih sredstev in ugodnega kreditiranja Eko sklada za financiranje ustreznih naložb;
 - uvajanje novih finančnih instrumentov;
 - zagotavljanje kontinuitete ključnih javnih pozivov za dodeljevanje spodbud brez prekinitev, kar bo investitorjem omogočilo dolgoročno načrtovanje naložb in enakomeren obseg investicijskih ukrepov v času;
 - načelo »več za več« - progresivnih spodbud oz. progresivnega usmerjanja nepovratnih sredstev v celovito energijsko prenavo stavb;
 - prispevanje k odpravljanju socialnih in drugih ovir pri odločanju za okoljske naložbe in doseganju različnih okoljskih ciljev;
3. skrbeti, da bo Eko sklad finančno vzdržna, odprta, odzivna, uporabnikom in okolju prijazna javna institucija, da bodo postopki ter čas obdelave vlog čim enostavnejši ter krajši, poslovanje pa v čim večji meri elektronsko;
4. poleg spodbud na področju blaženja podnebnih sprememb, razvijati instrumente še na drugih področjih varstva okolja, vključno z razvojem tehnologij, ki preprečujejo, odpravljajo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja.

4. Obseg, vrsta, struktura, ciljne skupine prejemnikov spodbud in merljivi kazalci rezultatov spodbud

4.1 Obseg, vrsta, struktura in ciljne skupine prejemnikov

Ocena razpisanih sredstev za ugodno kreditiranje znaša 40-60 milijonov EUR na leto, za nepovratna sredstva na podlagi ZURE (prej Energetskega zakona (EZ-1)), ki se dodeljujejo iz zbranih sredstev po Uredbi o zagotavljanju prihrankov energije, okrog 30 do 50 milijonov EUR na leto, za nepovratna sredstva, ki se dodeljujejo na podlagi pogodbe z ministrstvom, pristojnim za okolje, financirajo iz Sklada za podnebne spremembe, pa je ocenjena višina za obdobje 2021-2023 skupaj 88,6 milijonov EUR, v skladu s na Vladi RS sprejetim Odlokom o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021-2023 (Uradni list RS, št. 101/21, v nadaljnjem besedilu: Program SPS). Eko sklad bo v letih 2021-2025 dodelil tudi 4,4 milijona EUR kohezijskih sredstev za ukrepe zmanjševanja energetske revščine.

Načrt sredstev je pripravljen na podlagi zgoraj navedenih pravnih in strateških podlag in napovedi usmeritev resornih ministrstev; v javni obravnavi je tudi Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije, ki predvideva dvig prispevka za učinkovito rabo energije v višini 50 % glede na trenutno višino prispevka že letos in potem leta 2024 povišanje še za nadaljnjih 50%. Letni razrezi sredstev temelji na podlagi ocene razpoložljivih sredstev za financiranje ukrepov, sicer pa se bo konkretni razrez sredstev vsako leto v okviru letnih poslovnih in finančnih načrtov Eko sklada, ki jih sprejme Vlada RS, usklajeval z oceno razpoložljivih sredstev. Posamezni ukrepi, ki jih bo spodbujal Eko sklad, se bodo v usklajevali z ukrepi, ki jih bodo spodbujala ministrstva in drugi javni organi, tako da ne bo prihajalo do podvajanja oziroma konkurence med javnimi sredstvi.

4.1.1 Ugodno kreditiranje

Predvideno je:

- *ugodno kreditiranje pravnih oseb zasebnega ter javnega prava, samostojnih podjetnikov posameznikov in drugih fizičnih oseb, ki opravljajo registrirane dejavnosti* (s posameznimi v naprej predvidenimi izjemami), in sicer za naložbe v zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, vključno z naložbami za rabo obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije, trajnostno mobilnost, zmanjševanje onesnaževanja zraka z drugimi emisijami, gospodarjenje z odpadki, varstvo voda in učinkovito rabo vode, odvajanje odpadnih vod in oskrbo s pitno vodo, začetne naložbe v okoljske tehnologije;
- *ugodno kreditiranje občanov* za naložbe v vgradnjo naprav in sistemov za učinkovito ogrevanje in prezračevanje prostorov ter pripravo tople vode, vgradnjo naprav in sistemov za povečanje rabe obnovljivih virov energije za ogrevanje prostorov in pripravo tople vode, vgradnjo naprav za proizvodnjo ali sproizvodnjo električne energije, zmanjšanje toplotnih izgub toplotnega ovoja stavb, gradnjo ali nakup skoraj nič-energijskih stanovanjskih stavb, nakup energijsko učinkovitih gospodinjskih aparatov, nakup okolju prijaznih vozil in naložbe trajnostne mobilnosti, odvajanje in čiščenje odpadnih in padavinskih voda, nadomeščanje materialov, ki vsebujejo nevarne snovi, in ravnanje z biološko razgradljivimi odpadki iz gospodinjstva, učinkovito rabo vodnih virov in oskrbo s pitno vodo.

Tabela 1: Okvir predvidoma razpisanih sredstev Eko sklada 2021-2025 za kreditiranje (v mio EUR)

	2021 realizacija	2022	2023	2024	2025	Skupaj	Skupaj (delež v %)
Občani	40	33	35	38	40	186	72,7
Gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki (Euribor + x %)	3	3	4	5	5	20	7,8
Gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki – U (Euribor + 0)	2	5	5	7	7	26	10,2
Občine (Euribor + x %)	0	3	3	3	3	12	4,7
Občine - URE (Euribor + 0)	0	3	3	3	3	12	4,7
Skupaj	45	47	50	56	58	256	100

Eko sklad danes deluje na podlagi ZJS-1 in tudi konkurira na trgu, za sicer zelo ozek segment kreditov; za okoljske naložbe, ki pa niso več ekskluzivne, kot so to bile pred 25 leti, ko je bil Eko sklad ustanovljen z namenom, da omogoči kreditiranje okoljskih naložb. Hkrati deluje v okviru bančne zakonodaje, ki je z leti postala izredno obsežna in zahtevna, kar povečuje operativne stroške (vključitev v sistem SISBON, SISBIZ, zahteve v zvezi z izvajanjem ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter na področju upravljanja kreditnih tveganj, ipd..) in je tudi administrativno zahtevna, še posebej v luči relativno majhnega obsega kreditov, predvsem pa ob vseh omejitvah in administrativno zahtevnega delovanja javnega sektorja (zaposleni v sistemu javnih uslužbencev, javno naročanje itd.).

Kljub temu so krediti oz. povratna sredstva pomemben inštrument tako z vidika učinkovitosti javnih sredstev in prihodkov, ki jih ustvarjajo za delovanje Eko sklada, kot v luči zmanjševanja subvencij v prihodnje. Vendar je zaradi relativno majhnega obsega kreditov in na drugi strani obsežnih zakonskih zahtev, tako bančnih kot zahtev delovanja javnega sklada, treba iskati sinergije z drugimi kreditnimi inštitucijami. Zato bo treba preučiti možnosti optimizacije sistema povratnih sredstev s sodelovanjem z drugimi finančnimi institucijami, kot je SID banka in poslovnimi bankami, v smeri razvoja finančnih instrumentov za zelene naložbe. Pri tem bo merilo, da bodo razpoložljiva sredstva uporabljena bolj učinkovito, ugodnejše za prejemnika in bodo doseženi večji okoljski učinki.

4.1.2 Nepovratna sredstva

Predvidena so:

- *nepovratna sredstva **občanom** za naložbe URE in OVE v stanovanjskih stavbah, vključno z nepovratnimi sredstvi za zmanjševanje energetske revščine, za gradnjo skoraj nič energijskih stavb in za električna vozila in trajnostno mobilnost;*
- *nepovratna sredstva **pravnim osebam** za nove naložbe v učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije, za gradnjo skoraj nič energijskih stavb, za energetske preglede, za električna vozila, trajnostno mobilnost,*
- *financiranje in organiziranje mreže brezplačnega energetskega svetovanja **ENSVET**;*

- *financiranje programa za ozaveščanje Borzen (55. člen ZURE).*

Tabela 2: Okvir predvidenih razpisanih nepovratnih sredstev Eko sklada ter drugo financiranje aktivnosti 2021-2025 (finančni vir Uredba o zagotavljanju prihrankov energije) (mio EUR)

	2021 realizirano	2022	2023	2024	2025	Skupaj	Skupaj (delež v %)
Nepovratna sredstva							
Energijska obnova stavb - občani	12	10	12	20	20	74	29,2
Energijska obnova - večstanovanjske stavbe	2,5	5	5	5	4	21,5	8,5
Novogradnja skoraj nič energijskih stavb - občani	0	4	4	3	3	14	5,5
Novogradnja skoraj nič energijskih stavb - podjetja		2	2	2	2	8	3,2
Novogradnja skoraj nič energijskih stavb - občine	0	5	5	5	5	20	7,9
Samooskrba z električno energijo (sončne elektrarne)	10	7	5	4	4	30	11,8
URE v podjetjih	3	6	7	8	10	34	13,4
Električna vozila	5	7	7	6	5	30	11,8
Drugo							
ENSVET svetovanje	0,8	1	1	1	1	4,8	1,9
Borzen - informiranje in ozaveščanje	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	2,4	0,9
Subvencionirana obrestna mera	0,9	1	1	1,5	2	6,4	2,5
Administrativni stroški	1,7	1,5	1,5	2	2	8,7	3,4
Skupaj	36	50	51	58	58,5	254	100

Tabela 3: Okvir predvidoma izplačanih nepovratnih sredstev Eko sklada ter drugo financiranje aktivnosti 2021-2025 iz Sklada za podnebne spremembe (mio EUR)¹

	2021	2022	2023	Skupaj
Nepovratna sredstva				
Zamenjava kurilnih naprav ²	20	15,3	14,3	49,6
Naložbe podjetij v URE	0,8	2,7	1,5	5
Trajnostna gradnja skoraj nič energijskih stavb - sNES	0,5	10	12,22	22,72
Ukrepi za zmanjšanje energetske revščine (ZERO)	0,09	0,09	0,09	0,27
Nakup novih vozil za izvajanje potniškega prometa	3	2	2	7
Spodbujanje okolju prijaznejšega tovrnega prevoznika v cestnem prometu	0,5	2	1,5	4
Drugo				

¹ Zaradi zamude pri objavi javnih pozivov bodo izplačila za Naložbe podjetij v URE, trajnostno gradnjo, vozila za potniški promet in spodbujanje prijaznejšega tovrnega prometa premaknjena v leto 2022.

² Izvedel se bo tudi demonstracijski projekt pravilne uporabe naprav na lesno biomaso s prikazom posledic napačne uporabe.

Kritje stroškov poslovanja Eko sklada	0,99	0,9	0,9	0,99
---------------------------------------	------	-----	-----	------

Tabela 4: Okvir predvidoma razpisanih nepovratnih sredstev Eko sklada za zmanjševanje energetske revščine 2021-2025 (finančni vir kohezijska sredstva) (mio EUR)

	2021	2022	2023	2024	2025	Skupaj
Nepovratna sredstva za energijsko obnovo stavb – zmanjševanje energetske revščine občanov – PROGRAM ZERO500	1,3	1,3	1,8	-	-	4,4*

* Od skupne vrednosti Programa ZERO500 v višini 5,8 mio EUR je 4,4 mio EUR namenjenih za dodelitev nepovratnih finančnih spodbud, preostanek sredstev pa za vključitev energetskih svetovalcev mreže ENSVET v izvajanje programa ter za upravljanje programa.

4.1.3 Razvoj inštrumentov Eko sklada

Eko sklad bo še naprej ponujal možnost pridobitve kombinacije nepovratnih sredstev in ugodnega kredita za številne ukrepe, v nekaterih primerih tudi z eno samo vlogo. Prav tako bo Eko sklad glede na ugotovljene potrebe sodeloval pri financiranju pilotnih projektov, npr. za uvajanje novih finančnih instrumentov za celovite obnove večstanovanjskih stavb, ki trenutno poteka v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE, ki se zaključi 31.12. 2026. Na podlagi teh projektov in na podlagi sodelovanja z drugimi inštitucijami bo razvijal nove finančne inštrumente (kot npr. odkup terjatev, garancijski sklad, ipd.).

Eko sklad ima predvsem na področju obnove stanovanjskih stavb veliko znanja in izkušenj. Tako je postal eden ključnih stebrov nacionalne energetske in podnebne politike, s še zahtevnejšimi cilji na področju energetske obnove stavb do leta 2030 pa bo njegova vloga še pomembnejša. Vendar pa ambicioznejši cilji, za katere se je Slovenija odločila prav na področju učinkovite rabe energije (cilj 35 % izboljšanja je nad povprečjem EU), zahteva tudi prilagoditev in izgradnjo inštitucij, saj večjega obsega javnih sredstev ni mogoče učinkovito dodeljevati pri neprilagojenem obsegu izvajalskih organizacij. Ker pa izgradnja institucij terja kar nekaj časa, je ključno, da se z njo začne še preden ali takoj ob sprejetju politik, ne pa kasneje, saj v nasprotnem primeru neobhodno sledi zamujanje pri izvajanju politik.

Dejstvo je, da trenutna zasnova Eko sklada nikakor ni prilagojena takemu obsegu politik, kot jo trenutno izvaja, še manj pa obsegu, ki naj bi ga izvajal ob ambicioznejših ciljih NEPN in Dolgoročne strategije energetske prenovne stavbnega fonda do leta 2050. Preučiti je treba tudi smiselnost in možnosti izvajanja drugih politik, kjer se bo dodeljevalo nepovratne spodbude (kot je protihrupna zakonodaja, trajnostna mobilnost, idr), saj ima Eko sklad na tem področju že zelo dobro razvit sistem dodeljevanja spodbud. Poleg tega je treba v energetske obnove stavb vključiti še potresno ogroženost stavb oziroma poleg energetske obnove izvajati tudi statično sanacijo oz. protipotresno utrditev stavb. Slednje se bo v obravnavanem obdobju izvajalo preko demonstracijskih projektov. Eko sklad bo aktivnosti usmerjal v to, da bodo obnove stavb čim bolj

celovite in celostne. S tem se bo izvajanje Eko sklada razširilo še na druge segmente politik in ciljev, za kar pa bo prav tako potrebno reorganizacija Eko sklada kot institucije.

Vlada RS bo zato ustanovila delovno skupino za prestrukturiranje Eko sklada, v okviru katere bo oblikovana rešitev za organizacijsko preoblikovanje Eko sklada, ki bo skladna z načrtom glede dodeljevanja spodbud za doseganje podnebno-energetskih ciljev do leta 2030 in 2050.

4.2 Merljivi kazalniki rezultatov

Eko sklad tako pri kreditiranju kot tudi pri dodeljevanju nepovratnih sredstev spodbuja naložbe z merljivimi okoljskimi učinki. Pri nepovratnih finančnih spodbudah so učinki spodbujanih naložb izkazani v manjši rabi energije in posledično zmanjšanju emisij toplogrednih plinov. Za izračun teh učinkov se uporablja Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije. Ko bodo določene metode za oceno učinka ukrepov na emisije onesnaževal zraka (NO_x, NMVOC in PM 2.5) in vključene v pravilnik, se bodo spremljali tudi ti učinki. Eko sklad o doseženih okoljskih učinkih poroča pristojnima ministrstvom in v letnem poročilu o poslovanju Eko sklada v posameznem letu. Prav tako Eko sklad na podlagi 2. odstavka 9. člena Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije letno poroča o specifičnem strošku doseganja prihrankov energije za preteklo leto. Pri ukrepih, ki so predmet financiranja iz sredstev Sklada za podnebne spremembe, metodologijo za izračun prihrankov zagotovi ministrstvo, pristojno za okolje.

Naložbe, za katere vlagatelji prejmejo kredit Eko sklada, morajo po zaključeni izvedbi dosegati merljive okoljske učinke, ki jih je mogoče predhodno opredeliti, in določiti njihove vrednosti na osnovi izračunov. Okoljski učinki naložb se navadno ovrednotijo v merljivih količinah, kot so na primer zmanjšanje emisij ekvivalenta CO₂ v ozračje (ton/leto), zmanjšanje emisij onesnaževal zunanjega zraka (SO₂, NO_x, NMVOC, drobni delci PM_{2,5}) v ozračje (ton/leto), količina posameznih ločeno zbranih ali predelanih frakcij odpadkov (les, plastika, kovine, biološki odpadki, idr., v tonah odpadkov/leto), količina odstranjenih nevarnih odpadkov, količina prečiščene odpadne ali pitne vode (m³/leto), posamezne specifične koncentracije odstranjenega onesnaženja, prihranek pitne vode (m³/leto) in podobno. Spremljanje okoljskih učinkov kreditiranih naložb se izvaja za vse izvedene naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov po zaključku naložbe na podlagi poročila, ki vključuje merljive okoljske učinke, dosežene v najmanj enem letu rednega obratovanja kreditirane naložbe. Če naložba predvidenih okoljskih učinkov v tem času ne doseže, se spremljanje nadaljuje do izpolnitve načrtovanih vrednosti, predvidenih napovedi ali zakonskih omejitev. Za naložbe občanov se okoljski učinki ovrednotijo na podlagi poročila o zaključku naložbe, ki je podlaga za končno črpanje kredita.

Tabeli 5 in 6 prikazujeta merljive kazalce oz. indikatorje za merjenje rezultatov (okoljskih učinkov) posameznih instrumentov Eko sklada.

Tabela 5: Indikatorji za merjenje rezultatov ugodnega kreditiranja

Ukrep	Kazalci
<p>Ugodno kreditiranje za pravne osebe in samostojne podjetnike posameznike ter občine za naložbe v:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okoljsko infrastrukturo • okolju prijazne tehnologije 	<ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v t CO₂ • zmanjšanje emisij onesnaževal zunanjega zraka SO₂, NO_x, NMVOC in PM_{2,5}

<ul style="list-style-type: none"> naložbe v URE in večjo rabo OVE 	<ul style="list-style-type: none"> prihranki energije v GWh letno proizvedena »zelena elektrika« v GWh letno zgrajeni kanalizacijski sistemi v km zgrajeni vodovodni sistemi v km rekonstrukcija vodovodnih sistemov v km novozgrajene ali rekonstruirane čistilne naprave v PE prečiščena odpadna voda v m³ prečiščena pitna voda v m³ količina predelanih odpadkov v t količina ločeno zbranih odpadkov v t količina odstranjenih nevarnih odpadkov v t število okolju prijaznih prevoznih sredstev zmanjšanje drugih emisij v ozračje
<p>Ugodno kreditiranje za občane za:</p> <ul style="list-style-type: none"> naložbe, ki zagotavljajo prihranke energije, to so naložbe v URE in večjo rabo OVE naložbe v zmanjšanje porabe vode priklop na javno kanalizacijsko in/ali vodovodno omrežje male čistilne naprave zamenjava azbestne kritine in ravnaje z biološkimi odpadki okolju prijazna prevozna sredstva 	<ul style="list-style-type: none"> zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v t CO₂ zmanjšanje emisij onesnaževal zunanega zraka SO₂, NO_x, NMVOC in PM_{2,5} prihranki energije v GWh letno proizvedena »zelena elektrika« v GWh letno število priklopov na javno kanalizacijsko omrežje število priklopov na javno vodovodno omrežje število zbiralnikov deževnice v m³ število malih komunalnih čistilnih naprav v PE nadomeščanje materialov, ki vsebujejo nevarne snovi, in ravnanje z biološko razgradljivimi odpadki iz gospodinjstva v m² število okolju prijaznih prevoznih sredstev

Tabela 6: Indikatorji za merjenje rezultatov nepovratnih sredstev

Ukrep	Kazalci
<ul style="list-style-type: none"> nakup električnih vozil stanovanjske stavbe (URE in raba OVE) večja energijska učinkovitost stavb v lasti pravnih oseb in samostojnih podjetnikov posameznikov 	<ul style="list-style-type: none"> zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v t CO₂ zmanjšanje emisij onesnaževal zunanega zraka SO₂, NO_x, NMVOC in PM_{2,5} prihranki energije v GWh letno povečanje rabe OVE v GWh letno

<ul style="list-style-type: none"> • nakup okolju prijaznih vozil za potniški promet 	<ul style="list-style-type: none"> • izboljšanje kakovosti, zraka, izkazano v zmanjšanju emisij PM₁₀, zmanjšanje emisij onesnaževal zunanjega zraka SO₂, NO_x, NMVOC in PM_{2,5}
<ul style="list-style-type: none"> • gradnja skoraj nič energijskih stavb 	<ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v t CO₂ • zmanjšanje emisij onesnaževal zunanjega zraka SO₂, NO_x, NMVOC in PM_{2,5} • prihranki energije v GWh letno • povečanje rabe OVE v GWh letno
<ul style="list-style-type: none"> • Energetske svetovanje za občane v okviru mreže ENSVET: dejavnost brezplačnega informiranja in energetskega svetovanja, ki ga opravljajo neodvisni strokovnjaki posamezniki – energetske svetovalci v okviru mreže ENSVET. V tem okviru se bo izvajalo tudi ozaveščanje in izobraževanje uporabnikov naprav na lesno biomaso glede primerne goriva in pravilnega načina kurjenja. 	<ul style="list-style-type: none"> • število nasvetov • zmanjšanje emisij toplogrednih plinov zaradi izvajanja energetskega svetovanja za občane v t CO₂ • zmanjšanje emisij onesnaževal zunanjega zraka SO₂, NO_x, NMVOC in PM_{2,5} • prihranki energije v GWh letno zaradi izvajanja energetskega svetovanja za občane (ENSVET) v GWh letno

5. Viri financiranja in finančno poslovanje Eko sklada

5.1 Finančno poslovanje

Eko sklad svoje delovanje financira z obrestnimi prihodki v delu dodeljevanja okoljskih posojil, s povračilom stroškov za izvajanje programa za izboljšanje energetske učinkovitosti, zagotovljenim skladno z ZURE (prej EZ-1) in s povračilom stroškov za izvajanje vsakokratnega Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe. Vlada Republike Slovenije kot ustanoviteljica odloča o uporabi presežka prihodkov nad odhodki javnega sklada in o pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki javnega sklada.

Financiranje delovanja Eko sklada se bo v obdobju 2021-2025 predvidoma nadaljevalo po uveljavljenem načinu. Poleg navedenega si bo Eko sklad v okviru razpoložljivih možnosti in potreb v danem trenutku prizadeval tudi za pridobivanje morebitnih dodatnih sredstev kot vir financiranja spodbud.

Tako bodo sredstva za pokrivanje stroškov izvajanja vsakoletnega Programa za izboljšanje energetske učinkovitosti zagotovljena skladno z ZURE in na podlagi Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije. Iz zbranih prispevkov za rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti se bodo med drugim pokrivali tudi stroški za organiziranje in izvajanje brezplačnega energetskega svetovanja občanom v okviru mreže ENSVET. Sredstva za pokrivanje stroškov izvajanja vsakokratnega Odloka o Programih porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe pa se Eko skladu zagotavljajo v okviru pogodb, ki se letno (ali večletno) sklepajo z ministrstvom, pristojnim za okolje. Za subvencioniranje ukrepov URE v gospodinjstvih z nizkimi prihodki za reševanje energetske revščine (Program ZERO500) so sredstva zagotovljena v Operativnem programu evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020.

Na področju kreditiranja so glavni del prihodkov prihodki od obresti danih kreditov ter delno prihodki iz naslova vračil kreditov ECS, danih iz sredstev EU PHARE. Ti prihodki pokrivajo stroške delovanja Eko sklada, ki se nanaša na kreditiranje okoljskih naložb, ter stroške obresti za najete kredite.

Eko sklad se v svoji dejavnosti dodeljevanja okoljskih posojil torej financira z obrestnimi prihodki. Na strani odhodkov pa gibanje obrestnih mer vpliva na obrestne odhodke, ki jih Eko sklad plačuje za najete kredite. Obrestno tveganje sklad obvladuje na način, da zagotavlja stabilnost obrestnega pribitka, se pravi razlike med obrestno mero za prejeta in plasirana sredstva. V načrtovanem petletnem obdobju si bo Eko sklad prizadeval zagotavljati ugodne pogoje kreditiranja okoljskih naložb, zato si bo prizadeval zagotavljati kar najugodnejše obrestne mere za najete kredite ter pridobivanje dodatnih virov namenjenih za subvencioniranje obrestnih mer. Za kreditiranje določenih ukrepov URE bodo obrestne mere še nižje na račun subvencioniranja iz sredstev, zbranih na podlagi Uredbe o zagotavljanju prihrankov energije.

Eko sklad od leta 2019 sodeluje v projektu LIFE IP Care4Climate (LIFE17 IPC/SI/000007, LIFE C4C). LIFE C4C je osemletni celostni projekt, ki z ozaveščanjem, izobraževanjem in usposabljanjem ključnih deležnikov spodbuja izvajanje ukrepov, s čimer bo Slovenija učinkoviteje dosegla cilj zmanjšati emisije toplogrednih plinov (TGP) do leta 2030 oziroma hitrejši prehod v nizko ogljično družbo. Projekt je sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, s sredstvi Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta. Eko sklad je projektni partner. Aktivnosti v okviru projekta so financirane iz projekta. Tudi v prihodnje si bo Eko sklad prizadeval

za sodelovanje v projektih na področju okolja, saj je eden ključnih deležnikov pri izvajanju okoljskih politik.

Stroške za upravljanje z rezerviranimi sredstvi za sanacijo posledic rudarskih del, nastalih zaradi izkoriščanja mineralnih surovin v pridobivalnih prostorih, bo Eko sklad predvidoma pokrival iz letnega nadomestila za upravljanje, katerega višina je določena z Uredbo o rudarski koncesnini in sredstvih za sanacijo (Uradni list RS, št. 91/11 in nasl.).

5.2 Viri financiranja

Glavni vir za dodeljevanje **nepovratnih spodbud** so sredstva iz prispevka za učinkovito rabo energije (URE) po Uredbi o zagotavljanju prihrankov energije. Kot navaja DSEPS 2050 se bodo za doseganje ciljev NEPN spodbujale predvsem prenove v skoraj nič-energijske stavbe (SNES) in celovite prenove, za katere se pričakuje, da je zaradi manjše ekonomske upravičenosti, visokih posebnih stroškov in celovitosti izvedbe prenove njihova spontana izvedba manj verjetna. Tako je za doseganje ciljev NEPN na področju stanovanjskega sektorja ocenjeno, da bo v obdobju 2021–2030 treba zagotoviti 725,6 milijonov nepovratnih subvencij. Za zagotovitev zadostnih nepovratnih sredstev je tako predvideno postopno zvišanje prispevka za URE z 0,08 €/kWh na 0,27 €/kWh v letu 2030.

Eko sklad dodeljuje nepovratna sredstva na podlagi ocene pričakovanih prihodkov v istem letu; na osnovi ocene prilivov sredstev iz prispevka za URE pripravi program za izboljšanje energetske učinkovitosti (v skladu s 5. členom ZURE). Da bo obseg dodeljenih spodbud lahko bolj natančno določen tako po obsegu kot po ukrepih, bo Eko sklad postopno prešel na sistem dodeljevanja sredstev in priprave Poslovnega in finančnega načrta na podlagi že zbranih sredstev.

Eko sklad sredstva zagotovljena iz Sklada za podnebne spremembe dodeljuje v obliki nepovratnih sredstev; za zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami, za gradnjo skoraj ničenergijskih stavb, za druge ukrepe učinkovite rabe energije in trajnostne mobilnosti. Po DSEPS 2050 naj bi se za energetske prenove stavb v stanovanjskem sektorju do leta 2030 iz Sklada za podnebne spremembe zagotovilo 135 milijonov evrov.

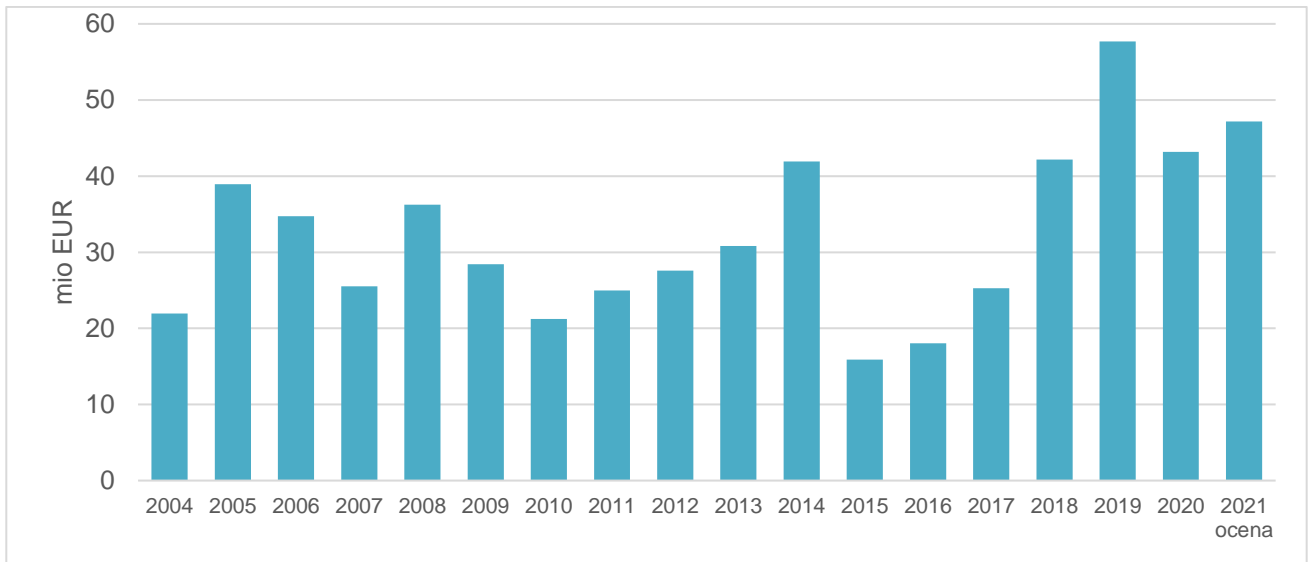
Poleg predvidenega zvišanja prispevka za URE DSEPS 2050 predvideva še dodatna nepovratna sredstva evropske kohezijske politike v okviru večletnega finančnega okvira (VFO) za obdobje 2021–2027 v višini 8,2 milijona evrov za namene energetske prenove večstanovanjskih stavb.

V okviru OP EKP 2014–2020 poteka tudi t.im. Program ZERO500 z namenom zmanjševanja energetske revščine v višini 5,8 milijona evrov do leta 2023, ki ga izvaja Eko sklad. Program bo omogočil 500 gospodinjstvom z nizkimi prihodki naložbe v energetske prenove. Po tem obdobju DSEPS predvideva nadaljevanje programa zmanjševanja energetske revščine v enakem obsegu.

Eko sklad že od ustanovitve izvaja dejavnost **kreditiranja**, ki se v zadnjem desetletju uspešno dopolnjuje še z dodeljevanjem nepovratnih sredstev, vse pa je usmerjeno v spodbujanje okoljskih naložb. Sredstva za dodeljevanje okoljskih kreditov se zagotavljajo iz sklada namenskega premoženja; konec leta 2020 je bila višina sklada namenskega premoženja 120 mio EUR. Poleg tega se sredstva zagotavljajo z najemanjem dolgoročnih kreditov, zadnji kredit v višini 50 mio EUR s strani Evropske investicijske banke (EIB), se je začel odplačevati decembra 2020.

Obseg aktivnosti v zadnjih letih strmo narašča tako na področju nepovratnih kot povratnih spodbud; obseg dodeljenih ugodnih kreditov, je narasel iz povprečnih 27 mio v obdobju 2011-2017 na 42 mio EUR v 2018 in na skoraj 58 mio EUR v 2019; dobro tretjino več kot leto prej, in v letu 2020 43 mio EUR. Ob taki dinamiki in ob upoštevanju, da se je v letu 2020 začelo odplačevanje najetega kredita EIB, bi tako za zagotovitev zadostnih sredstev za okoljsko kreditiranje potrebovali dodatne vire iz naslova nove zadolžitve v letu 2023.

Slika: Obseg dodeljenih kreditov po letih , v mio EUR

Glede na zastavljene visoke podnebno-energetske cilje in glede na gospodarske razmere je ključno, da je dovolj razpoložljivih sredstev za okoljske naložbe. Po oceni bi tako v letu 2023 potrebovali 20 mio EUR dodatnih sredstev za nemoteno dodeljevanje okoljskih kreditov, in nato v letu 2025 še 30 mio EUR. Postopek za pridobitev novega kredita pri EIB v višini 50 mio EIB je že v teku, dodatne vire pa se bo morda zagotovilo tudi v okviru Finančnega načrta za okrevanje in odpornost, kjer so predvidena povratna sredstva za Trajnostni in zeleni prehod.

Eko sklad, je javni sklad, ustanovljen po ZVO-1 ter posluje v skladu z določili ZJS-1. Tako je po ZJS-1 kot osnovno načelo upravljanja namenskega premoženja opredeljeno, da mora sklad:

- upravljati namensko premoženje tako, da ohranja vrednost tega premoženja,
- ravnati in upravljati z namenskim premoženjem v skladu z namenom, zaradi katerega je bil ustanovljen in kot dober gospodarstvenik.

Iz ZJS-1 izhaja tudi, da mora sklad pri upravljanju kreditnih tveganj in oblikovanju rezervacij za kreditna tveganja smiselno uporabljati predpise Banke Slovenije, ki veljajo za banke, zato ima Eko sklad sprejet Pravilnik za upravljanje kreditnega tveganja Eko sklada (v nadaljnjem besedilu: Pravilnik), v katerem je smiselno povzeta bančna zakonodaja s področja upravljanja s tveganji. Pravilnik opredeljuje odobravanje kreditov, spremljanje kreditnega tveganja, razvrščanje dolžnikov oziroma izpostavljenosti v bonitetne razrede, upravljanje kreditnih zavarovanj, oblikovanje popravkov vrednosti in rezervacij, sistem zgodnjega opozarjanja za odkrivanje povečanega kreditnega tveganja, upravljanje problematičnih in restrukturiranih izpostavljenosti, upravljanje podatkov in kreditne dokumentacije ter poročanje. Prav izvrševanje nalog s področja upravljanja s kreditnim tveganjem omogoča, da Eko sklad kot dober gospodar skrbno ravna in upravlja z

namenskimi premoženjem ter ohranja njegovo vrednost, kar bo poskušal zagotavljati tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju od 2021-2025.

Z razvojem dejavnosti kreditiranja, kot tudi čedalje večjih regulatornih zahtev in omejitev se povečuje tudi obseg dela na tem področju. Tako je bil v decembru 2016 sprejet Zakon o centralnem kreditnem registru (v nadaljnjem besedilu: ZCKR), v skladu s katerim je določeno, da je Eko sklad poročevalska enota, za katero velja zakonska obveza vključitve in poročanje v sistem SISBON in sistem SISBIZ. Eko sklad se je v začetku leta 2018 kot poročevalska enota vključil v sistem SISBON, v postopku pa je še vključitev v sistem izmenjave informacij o zadolženosti poslovnih subjektov (SISBIZ).

Eko sklad je za področje kreditiranja tudi zavezanec za izvajanje Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljnjem besedilu: ZPPDFT), zato je bil v zadnjem obdobju zaradi sprememb zakonodaje posodobljen celoten proces aktivnosti za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.

6. Digitalizacija poslovanja

Digitalizacija poslovanja je ključna za doseganje tretjega strateškega cilja. V ta namen je v teku posodobitev informacijske infrastrukture in razvoj programskega produkt ATENA, ki bo v začetku leta 2022 razvit program za spremljanje kreditnega poslovanja, ki bo povezan v Ateno. Predviden je tudi prehod na poslovanje z elektronskimi vlogami.

V okviru prehoda na digitalno poslovanje so ključni cilji:

- uskladitev, prevzem in uporabo podatkov neposredno iz e-vloge,
- omogočiti učinkovito in uporabnikom prijazno elektronsko oddajo vlog za subvencije in kredite prek spletne strani Eko sklada in posodobiti informacijske rešitve za obdelavo vlog,
- povečati oddajo e-vlog,
- poenostaviti vnos podatkov v e-vloge in kontrolo podatkov s prevzemom podatkov neposredno iz evidenc javne uprave,
- izboljšati zaščito in vzpostaviti sledljivost dostopov do osebnih in drugih nejavnih podatkov,
- omogočiti identifikacijo uporabnikov in e-podpisovanje s storitvami javne uprave za vse uporabnike iz EU.

Ključne aktivnosti za uresničitev ciljev:

- dokončanje posodobitve in konsolidacija informacijske infrastrukture,
- nabava energetsko učinkovitih rešitev, ki čim manj onesnažujejo okolje v skladu s začeli trajnostnega razvoja,
- zamenjava obstoječih aplikacij za obdelavo vseh vrst vlog z novo spletno aplikacijo Atena,
- integracija sistema Atena s storitvami javnega sektorja za pridobivanje podatkov iz primarnih virov,
- nadgradnja spletnih aplikacij za vnos e-vlog
 - o izboljšanje vhodnih kontrol vnosa, da bo večina vlog že ob prvi oddaji čim bolj popolna,
 - o v celoti elektronska oddaja vlog in prilog z uporabo e-podpisa ter zaščiten prevzem in/ali elektronsko vročanje izhodnih dokumentov,
 - o celovit vpogled uporabnikov v stanje e-vlog in proaktivno obveščanje,
- zagotovitev zakonsko skladnega arhiva dokumentov za dolgotrajno hrambo,
- zagotavljanje zanesljivega in varnega delovanja informacijskih sistemov,
 - o priprava celovite ocene tveganj na področju IT in priprava ter izvajanje ustreznih ukrepov za zmanjšanje pomembnejših tveganj,
 - o priprava načrta neprekinjenega poslovanja informacijskih rešitev in navodil za okrevanje po nezgodi,
- priprava novih in posodobitev obstoječih internih aktov na področju IT v skladu z zakonskimi zahtevami s smiselnim upoštevanjem ISO 27001 na področju varovanja informacij.

7. Zaključek

Ta poslovna politika je med drugim predstavila okvir razpisanih sredstev za posamezne ukrepe in prejemnike spodbud v predmetnem obdobju, skladno z navedenimi pravnimi in strokovnimi podlagami in usmeritvami ter okoljskimi cilji, kar je potencialnim investitorjem, ki želijo pridobiti sredstva Eko sklada, lahko v pomoč pri srednjeročnem načrtovanju oz. odločanju za posamezne naložbe, ki jih spodbuja Eko sklad.

Eko sklad s svojo dejavnostjo poleg okoljskih učinkov, ki se med drugim kažejo v manjši obremenjenosti okolja, manjši rabi energije in večji rabi OVE, dosega številne dodatne pozitivne učinke za gospodarstvo in družbo, ki se kažejo npr. v zmanjševanju obsega sive ekonomije in povečevanju davčnih dohodkov v proračun, rasti trajnostnega segmenta gospodarstva oz. trajnostnem razvoju gradbeništva, večji rabi lesa kot strateškega naravnega vira, zmanjševanju odvisnosti od uvoza fosilnih energentov, izboljšanju bivalnega okolja in ugodja ter javnega zdravja, zmanjšanju stroškov gospodinjstev, gospodarstva in javnega sektorja za energijo in energetske revščine ter povečevanju števila neposrednih (storitvenih) in posrednih (proizvodnja materialov in opreme) zelenih delovnih mest. Ker gre pri večini spodbujenih naložb za naložbe z visokim deležem domače dodane vrednosti, se povečuje tudi mednarodna konkurenčnost slovenskega gospodarstva na trajnostnem področju, ki se izpostavlja kot ključna gospodarska priložnost in pomemben del trga za generiranje gospodarske rasti ter zaposlovanja v prihodnosti³.

Ti učinki predstavljajo pomemben prispevek k zasledovanju okoljskih ciljev na eni strani in gospodarskih ciljev na drugi strani. S politiko pametnih ukrepov, t.j. ciljno naravnostjo, prilagajanjem, krepitvijo obsega in raznolikostjo, Eko sklad predstavlja ključni člen prizadevanj na poti Slovenije v trajnostno družbo in krožno gospodarstvo.

³ S spodbudami Eko sklada je letno izvedenih med 20.000 in 24.000 okoljskih naložb v vrednosti dobrih 300 mio evrov, za izvedbo katerih je bilo po oceni potrebnih letno okrog 4.300 delovnih mest. Če pa upoštevamo še posredne učinke na gospodarstvo, se lahko zaključí, da Eko sklad s svojimi spodbudami ustvari skoraj 7.000 »zelenih« delovnih mest.

